

2

Inleiding

Als je gaat samenwerken moet je een goede structuur opzetten en een rechtsvorm kiezen die jullie samenwerking maximaal ondersteunt. Zolang je alleen werkt, heb je de keuze voor een éénmanszaak of BV. Voor een samenwerking kun je kiezen uit een vof, maatschap, BV of coöperatie, of als winst maken niet je hoofddoel is, een vereniging of stichting.

Dit boekje loodst je langs de verschillende argumenten om voor de ene of de andere vorm te kiezen. Wat niet relevant voor je is, kun je overslaan, de pijlen geven dat aan.

Mochten er twijfels blijven, ga dan met je boekhouder, accountant of bedrijfsadviseur in gesprek.

Alfred Griffioen

Over de auteur:

Alfred Griffioen is sinds 1996 actief in het opzetten van samenwerkingsverbanden en allianties. Hij heeft diverse boeken geschreven over dit onderwerp, o.a. Het Senseo-effect en Creating Profit Through Alliances. In 2010 heeft hij een eerste groep ondernemers begeleid bij het opzetten van hun coöperatie, wat de basis heeft gelegd voor de Coöperatie expert als marktleider in het oprichten van coöperaties. Alfred is ook internationaal actief op het gebied van handelssamenwerking en coöperatie wetgeving.

Verder

Welke rechtsvormen kun je kiezen voor je samenwerking?

Binnen de Nederlandse wetgeving zijn de volgende rechtsvormen het meest geschikt om samen in te ondernemen:

Vennootschap onder firma

Een vennootschap onder firma is eenvoudig op te zetten met een overeenkomst en het registreren van een gezamenlijke naam bij de Kamer van Koophandel. Je hoeft niet naar de notaris, maar je kunt de overeenkomst alleen wijzigen als alle vennoten instemmen.

Maatschap

Een maatschap lijkt op een vennootschap onder firma, maar de aansprakelijkheid is wat anders geregeld.

Besloten Vennootschap (BV)

Een BV is een zelfstandige rechtspersoon die je opricht bij de notaris. Een BV kan meerdere aandeelhouders hebben, die naar rato van hun aantal aandelen zeggenschap en recht op de winst hebben.

Coöperatie

Een coöperatie heeft geen aandeelhouders maar leden. De statuten bepalen hoe zeggenschap en de verdeling van winst is geregeld, dit kan bijvoorbeeld ook naar rato van ieders omzet. Voor de oprichting moet je naar de notaris, voor het toelaten van nieuwe leden niet.

Vereniging

Een vereniging lijkt op een coöperatie, maar mag geen winst uitkeren aan de oprichters of de leden. Daardoor is deze vorm vaak niet geschikt voor commerciële initiatieven.

Stichting

Een stichting heeft geen leden, maar alleen een bestuur, dat vaak zelf zijn opvolgers kiest. Hierdoor kun je met een kleine groep mensen de controle houden. Net als de vereniging mag een stichting geen winst uitkeren.

4

De eerste vraag om jezelf te stellen

Samenwerken of ook samen ondernemen?

Samenwerken hoeft niet te betekenen dat je samen een bedrijf moet hebben. Je kunt ook iemand inhuren, freelance of als werknemer, of een opdracht verstrekken.

Ondernemen is risico nemen. Je start iets en je weet niet wat het gaat opleveren. En als ondernemer kun je met veel mensen samenwerken, maar dat betekent nog niet dat zij meedelen in jouw risico's.

Een voorbeeld: Je huurt een auto om daarmee de bloemen die je bij de groothandel gekocht hebt naar de markt te brengen. Je laat een textielhandelaar met je meerijsen naar de markt, en jullie delen de kosten. Je zou kunnen zeggen dat jullie samenwerken. Maar het maakt hem financieel niets uit of je jouw bloemen met veel of weinig winst verkoopt. Dus hij loopt geen direct risico in jouw bedrijf.

Ook als je iemand in dienst neemt, een opdracht geeft voor bijvoorbeeld het maken van een brochure, of je hebt een vaste leverancier, dan ben je mogelijk wel (deels) van elkaar afhankelijk, maar je hoeft nog niet een gezamenlijk bedrijf te hebben. Een overeenkomst met elkaar volstaat.

Alleen samenwerken

OVEREENKOMST

Pas als je bepaalde kosten en opbrengsten met elkaar deelt, en zeker als je daar eerst voor moet investeren, dan heeft het zin om te kiezen voor een gezamenlijke bedrijfsvorm.

Samen een onderneming

PAGINA 5

Als je voor samen een onderneming kiest

Wat is de reden van jullie samenwerking?

De reden waarom je samenwerkt is vaak van grote invloed op welke rechtsvorm bij jullie past.

Als je onder onder één naam je producten of diensten wilt verkopen, maar wel je eigen bedrijf wilt houden

PAGINA 6

Als je gezamenlijk goederen, faciliteiten of diensten wilt inkopen, en je eigen bedrijf wilt houden

PAGINA 13

Als je een gezamenlijke investering wilt doen of financiering zoekt

PAGINA 14

Als je samen een bedrijf wilt opzetten waar je ook in werkt

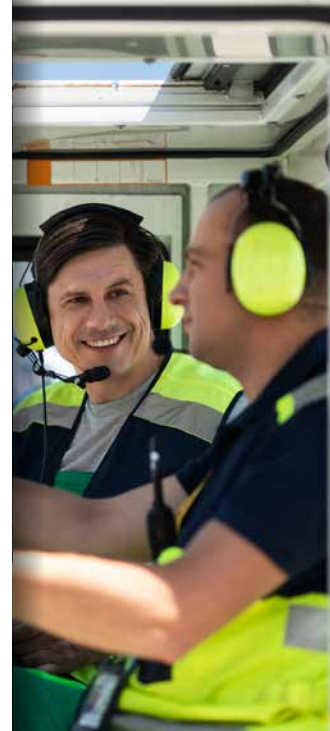
PAGINA 16

Als je al een bedrijf hebt en medewerkers, klanten of crowdfunders wilt laten mee-investeren

PAGINA 17

Als het gaat om belangenbehartiging of het creëren van maatschappelijke impact

PAGINA 18

6

Als je onder één naam wilt verkopen

Zijn er snel opbrengsten of moet je eerst investeren?

Belangrijk voor je rechtsvormkeuze is of jullie samenwerking direct omzet op kan leveren, of dat er eerst vooral geïnvesteerd moet worden.

Als je bijvoorbeeld gaat samenwerken om zo klanten:

- met enkele ondernemers verspreid over Nederland landelijke dekking te kunnen bieden;
- completere diensten te leveren, bijvoorbeeld een website inclusief teksten, fotografie en een huisstijl;
- grotere projecten aan te bieden, zoals evenementen, trainingen of de implementatie van een softwarepakket;

dan kun je afgezien van wat marketing- en acquisitiekosten vaak snel je eerste gezamenlijke factuur sturen.

Snel opbrengsten

PAGINA 7

Als je eerst substantieel moet investeren voordat er opbrengsten komen, dan worden de afspraken daarover belangrijk. Vaak wil je dan op termijn je investering ook kunnen verkopen. Een BV of coöperatie is dan logisch.

Eerst investeren

PAGINA 14

Wat zijn de risico's bij samen verkopen?

Je wilt samen je producten of diensten verkopen, en je hoeft niet uitgebreid te investeren voordat de eerste opbrengsten komen. Je hebt dan nog steeds een brede keuze, uit de vof, maatschap, BV of coöperatie.

De vof en de maatschap zijn allebei een overeenkomst die je met elkaar sluit, en die je vervolgens met een nieuwe bedrijfsnaam inschrijft bij de Kamer van Koophandel. Maar de personen erachter, de vennoten of de maten, blijven persoonlijk aansprakelijk voor de verplichtingen die de vof of maatschap aangaat.

Dat is prima als de risico's te overzien zijn, of goed te verzekeren. Als je teksten schrijft, kunst maakt of computertrainingen geeft, en je werk gewoon goed doet, dan is het niet waarschijnlijk dat je opdrachtgever je voor een groot bedrag aansprakelijk stelt. Als je advocaat, architect of chirurg bent, dan zijn je risico's goed te verzekeren, omdat dit allemaal reguliere beroepen zijn. Een vof of maatschap ligt dan voor de hand.

Risico's klein of goed verzekeraar

PAGINA 8

Het wordt anders als je eten verkoopt, een auto in elkaar zet of advies geeft over bedrijfswaardering. Jouw handelingen kunnen dan leiden tot grote schade, en vaak is het lastig om hiervoor een beroepsaansprakelijkheidsverzekering af te sluiten. Dat pleit voor een coöperatie of een BV: dit is een zelfstandige rechtspersoon, en als deze door een claim failliet gaat, blijf je persoonlijk buiten schot.

Risico's groter

PAGINA 9

Als er snel opbrengsten zijn

8

Als de risico's klein of goed verzekeraar zijn

Bedrijf of beroep?

Een vof of maatschap ligt voor de hand. Beide richt je op met een overeenkomst, die alle partijen in de samenwerking moeten ondertekenen. Vervolgens schrijf je de vof of maatschap in bij de Kamer van Koophandel.

In een vof of maatschap kan iedereen zelfstandig ondernemer voor de belastingdienst zijn, zodat je gebruik kunt maken van de ondernemersaftrek. Dit is het grote voordeel ten opzichte van een BV of coöperatie.

Het grootste verschil tussen een maatschap en vof is de aansprakelijkheid van de leden. Die aansprakelijkheid is bij een maatschap beperkter:

- Bij een vof zijn de vennoten ieder aansprakelijk voor de alle schulden van de vof. Dus ook de schulden veroorzaakt door een andere vennoot.
- Bij een maatschap zijn de maten ieder aansprakelijk voor een gelijk deel van de schulden van de maatschap. Daarnaast kan een opdrachtgever er voor kiezen om één maat volledig aansprakelijk te stellen, als dat degene is aan wie specifiek de opdracht is verleend.

Een vof wordt vaak gekozen als het echt om een gezamenlijk bedrijf gaat. Daarbij is het moeilijk om onderscheid te maken tussen de inbreng van elk van de vennoten.

Gezamenlijk bedrijf

VOF

Een maatschap wordt vaak gekozen bij specifieke beroepen: zoals artsen of advocaten, waarbij een 'maat' hoofdzakelijk alleen voor een klant werkt, en een gebouw of secretariële ondersteuning wordt gedeeld.

Specifiek beroep

MAATSCHAP

Bekendheid of flexibiliteit

Als de risico's in je onderneming groter zijn, dan is het aan te raden om te kiezen voor een rechtsvorm: een BV of een coöperatie. Beide worden opgericht bij een notaris.

Het enige wettelijke verschil zit 'm in het eigenaarschap. Een BV heeft aandeelhouders, en winst en zeggenschap worden verdeeld naar rato van het aantal aandelen. Als er nieuwe aandeelhouders moeten komen, of als de aandelenverhouding anders moet, dan kan dat alleen bij de notaris.

Het voordeel van de BV is dat deze bekender is, en daarmee vaak ook beter financierbaar.

Bekendheid

BV

Een coöperatie is flexibeler. Een coöperatie heeft net als een vereniging leden, en het bestuur houdt bij wie dat zijn. De leden zijn samen eigenaar van de coöperatie en doen elk individueel zaken met de coöperatie.

Om lid te worden is alleen een besluit nodig, je hoeft niet naar de notaris, ook niet als iemand zijn lidmaatschap overdraagt of opzegt.

De statuten regelen hoe zeggenschap en winst worden verdeeld. Zeggenschap kan bijvoorbeeld ook afhangen van hoeveel jaar je al lid bent, en de winst kan ook verdeeld worden naar rato van hoeveel je via de coöperatie verkoopt of inkoop.

Flexibiliteit

COÖPERATIE

9

Als de risico's bij gezamenlijk verkopen groter zijn

70

Vergelijk tussen de BV en de coöperatie

De verschillen tussen een BV en coöperatie zitten in het eigenaarschap, niet in het zaken doen. Beide zijn zelfstandige rechtspersonen, kunnen zelf verplichtingen aangaan en failliet gaan. Voor beide moet je een aparte administratie voeren en beide kunnen verplicht zijn om BTW of vennootschapsbelasting af te dragen, afhankelijk van de activiteiten.

Fiscale verschillen tussen de BV en de coöperatie

- De verlengstukwinstregeling: een coöperatie betaalt meestal geen vennootschapsbelasting over winst die wordt uitgekeerd aan een lid met een eenmanszaak.
- Als je met een rechtspersoon, zoals een BV lid ben van een coöperatie, dan valt de uitgekeerde winst altijd onder de deelnemingsvrijstelling, ook als je minder dan 5% van het stemrecht of winstrecht van de coöperatie hebt.
- Een BV betaalt dividendbelasting, een coöperatie in principe niet.

Waarom kiezen veel ondernemers voor een coöperatie in plaats van een BV?

- De coöperatie is flexibeler in te richten. De winstverdeling kan bijvoorbeeld ook afhankelijk zijn van hoeveel werk je in dat jaar hebt gedaan.
- Je hoeft niet elke keer terug naar de notaris als iemand extra investeringen doet of als je een nieuwe investeerder erbij trekt. Of als iemand vertrekt.
- De coöperatie oogt minder commercieel en is ook beter in te richten als social enterprise.

Meer informatie over de coöperatie

Coöperatie UA, BA of WA?

Er zijn drie typen coöperaties waar het gaat om de aansprakelijkheid voor de leden. Het meest gebruikelijk is een coöperatie UA, wat staat voor Uitgesloten van Aansprakelijkheid (UA). Bij een faillissement van de coöperatie kunnen de leden dan niet worden aangesproken op tekorten. Daarnaast heb je Beperkte Aansprakelijkheid (BA) of Wettelijke Aansprakelijkheid (WA) voor de leden.

Persoonlijk lidmaatschap of niet?

Je kunt het lidmaatschap van een coöperatie persoonlijk maken, of overdraagbaar. Een persoonlijk lidmaatschap kun je opzeggen, maar je mag dan niet opeens een deel van het kapitaal van de coöperatie opeisen. Bij een overdraagbaar lidmaatschap kun je jouw rechten, ook op de eventuele winst, verkopen aan iemand anders. Op die manier kun je toch (een deel van) je investeringen terug krijgen.

Ledenvergadering of ledenraad?

Bij een coöperatie beslissen de leden altijd samen over de benoeming van het bestuur en over belangrijke zaken zoals de begroting en de jaarrekening. Je kunt hier geen leden van uitsluiten. Als de coöperatie groter wordt kun je wel een ledenraad instellen, met vertegenwoordigers gekozen door en uit de leden. Hierdoor wordt de besluitvorming vaak sneller, maar het wordt soms wel lastiger om alle leden betrokken te houden.

Let op je ondernemerschap!

Als je met je partners onder gezamenlijke naam wilt verkopen, dan leveren jullie je producten en diensten aan de BV of coöperatie, en die verkoopt ze door aan jullie klanten. Je klanten kunnen alleen de rechtspersoon aansprakelijk stellen, en niet de achterliggende ondernemers.

Op deze manier werken kan effect hebben op je ondernemerschap. De wet zegt dat je ondernemer bent als je 'voor eigen rekening en risico' een onderneming drijft, en de belastingdienst heeft dat uitgewerkt in een aantal indicatoren, zoals het zelf reclame maken en het hebben van verschillende opdrachtgevers.

Deels via een coöperatie of BV werken kan wel, dit is één van je klanten. Maar je moet wel zorgen dat je daarnaast ook andere opdrachtgevers hebt of op andere manieren echt als ondernemer actief bent.

Lukt dat niet? Ga dan in dienst bij je BV of coöperatie.

In dienst **PAGINA 16**

Met hoeveel partijen werk je samen?

Je hebt je eigen bedrijf, en je wilt graag met anderen samenwerken om producten of diensten in te kopen, of bijvoorbeeld samen een merk op te bouwen. Richting je klanten werk je vanuit je eigen eenmanszaak of BV.

Als je dit met een klein groepje ondernemers doet, dat elkaar goed kent, dan kun je dit in prima in een vof doen. Je moet dan alleen wel in je overeenkomst, in bij de inschrijving bij de Kamer van Koophandel regelen dat voor grotere verplichtingen er altijd twee mensen moeten tekenen. Anders kun je via de vof zomaar verplicht zijn om mee te betalen aan het luxejacht dat je medevennoot heeft gekocht.

Kleinere groep

VOF

Als je met een grotere groep samenwerkt kunnen zelfs breed gedragen inkoopverplichtingen zo groot worden dat je daar niet meer de aansprakelijkheid voor kunt dragen. Dan is het aan te raden om een rechtspersoon op te richten die de inkoop doet, en de producten of diensten doorverkoopt aan de leden.

Hier ligt een faciliterende of inkoop-coöperatie voor de hand, omdat je daarbij gemakkelijk leden kunt toevoegen of er afscheid van kunt nemen, en omdat je de inkoopwinst kunt verdelen naar rato van ieders inkoopvolume.

Grotere groep

COÖPERATIE

Als je samen gaat inkopen

Staat ieders investering vast, of is dat nog onzeker?

Als je samen gaat investeren

Je wilt samen met anderen investeren in een bedrijf of project, en je wilt jouw deel later ook kunnen verkopen. Je hebt dan keuze uit een BV of een coöperatie.

Als je met een kleine groep investeerders bent en het is duidelijk hoeveel iedereen gaat inbrengen, dan ligt een BV voor de hand. Bijvoorbeeld als je samen belegt in vastgoed, in aandelen van andere bedrijven of als je beide zelf niet operationeel in het bedrijf actief bent.

Vaste investeringsverhoudingen → BV

Het kan ook zijn dat je nog niet eens weet hoeveel je moet investeren. Bijvoorbeeld als je software of een nieuw marketingconcept ontwikkelt. Dan is bestaat de investering niet alleen uit geld, maar voor ook uit tijd.

Investeren vooral in tijd → PAGINA 15

Maar ook als het alleen om geld gaat kan het zijn dat er nog niet vast staat wie er allemaal gaan investeren en voor welke bedragen. Of hoeveel geld er in totaal nodig is.

In die gevallen is een investeringscoöperatie een logische keuze. Hierbij zijn zeggenschap en winstverdeling net als bij een BV gekoppeld aan hoeveel kapitaal je hebt ingelegd. Het verschil is dat je niet voor elke mutatie naar de notaris hoeft, met bijbehorende kosten. Je hebt de notaris alleen nodig voor de oprichting.

Wisselende verhoudingen → COÖPERATIE

Als je vooral je tijd investeert, bijvoorbeeld bij start-ups

Kenmerkend voor een start-up is dat je samen wilt investeren, maar dat ieders inbreng nog onzeker is.

- Je hebt een idee, concept of tool maar het moet nog verder uitgewerkt worden
- Je weet niet precies hoeveel je moet investeren voordat er opbrengsten zijn
- Je investeringen zitten voornamelijk in tijd, in mindere mate in geld
- Je begint met een groep mensen, maar deze kan nog wisselen

Als je start in een BV dan staat na oprichting de verdeling van de zeggenschap en de winst vast. Voor elke wijziging moet je terug naar de notaris om de statuten te laten aanpassen. Dat is niet handig en soms ook vervelend om te regelen, bijvoorbeeld als iemand langdurig ziek wordt en niet bij kan dragen aan de onderneming.

Bij een coöperatie kun je maandelijks ieders investeringen bijhouden. Je geeft samen een waarde aan alle inbreng, zowel in geld als in tijd, en je vertaalt dit in punten. Je telt steeds op hoeveel punten iedereen krijgt, de optelsom bepaalt ieders 'aandeel' in het bedrijf. Winstverdeling en zeggenschap zijn hieraan gekoppeld. Tot aan het moment van break-even houdt je bij hoeveel iedereen investeert, dan kun je eventueel de coöperatie omzetten in een BV.

Als je samen wilt werken in één bedrijf

Is jullie bedrijf het eigendom van een kleine of grote groep?

Je bent het grootste deel van je tijd actief in jullie samenwerking. Je kunt je dan niet meer als ondernemer kwalificeren met alle bijbehorende fiscale voordelen. Je moet dan ergens in dienst.

Een BV en een coöperatie kunnen allebei werknemers in dienst hebben. Je moet dan wel goede afspraken maken over salarisbetaling, declaraties en secundaire arbeidsvoorwaarden. De vraag is hoe je het eigenaarschap inricht. Wie doen mee in de zeggenschap en de winst?

Bij een kleinere groep investeerders in het bedrijf, en weinig mutaties, kun je prima kiezen voor een BV. Een BV heeft aandeelhouders, en winst en zeggenschap worden verdeeld naar rato van het aantal aandelen. Als er nieuwe aandeelhouders moeten komen, of als de aandelenverhouding anders moet, dan kan dat alleen bij de notaris. Het voordeel van de BV is dat deze bekender is.

Kleine groep eigenaren **BV**

Bij een grotere groep, en zeker als je het mede-eigenaarschap wilt koppelen aan het hebben van een dienstverband, kom je snel uit op een werknemerscoöperatie.

Een coöperatie is flexibel, je kunt zeggenschap en winstverdeling op veel manieren regelen. Een coöperatie heeft net als een vereniging leden, en het bestuur houdt bij wie dat zijn. Om lid te worden is alleen een besluit nodig, je hoeft niet naar de notaris, ook niet als iemand zijn lidmaatschap opzegt.

Grote groep eigenaren **COÖPERATIE**

Certificering van aandelen

Soms wil je de financieringsbasis voor je bedrijf verbreden. Bijvoorbeeld om je medewerkers en klanten meer bij je bedrijf te betrekken, of om bijvoorbeeld met crowdfunding nieuw kapitaal aan te trekken. Als je een grotere groep wilt laten mee-investeren, dan kun je ze aandelen geven. Het nadeel hiervan is dat je voor elke wijziging naar de notaris moet om deze aandelen over te dragen.

Een oplossing is om aandelen te certificeren: je richt dan een nieuwe rechtspersoon op, die een deel van de aandelen koopt, en deze rechtspersoon geeft evenveel certificaten uit als deze aandelen heeft, en stort de winst per aandeel door aan de certificaathouders.

Het verschil met aandelen is dat certificaten niet via de notaris hoeven te worden overgedragen. Twee typen rechtspersonen zijn hiervoor geschikt:

Als je de certificaathouders geen zeggenschap wilt geven, gebruikt dan een stichting. De directie van de BV vormt dan ook het bestuur van de stichting, en zal dus nooit zijn stemrecht gebruiken voor een afwijkend standpunt. De gebruikelijke naam hiervoor is STAK of Stichting Administratie Kantoor.

Geen zeggenschap

STICHTING

Als je de certificaathouders wel zeggenschap wilt geven, gebruik dan een coöperatie. De certificaathouders zijn dan tevens lid van de coöperatie, en zij kiezen zelf hun bestuur, en kunnen het bestuur ook opdrachten meegeven waar het gaat om het stemmen in de aandeelhoudersvergadering van de BV.

Wel zeggenschap

COÖPERATIE

Grotere
groepen laten
mee-investeren
in je bedrijf

**Belangen-
behartiging
of het creëren
van impact**

Economisch belang of niet?

Je hebt een plan en je wilt verandering realiseren in je omgeving of in de wereld. Je bent al met meer mensen en het initiatief moet gaan groeien. Hoe organiseer je dat? En welke rechtsvorm hoort daarbij?

De eerste vraag is of de betrokkenen een economisch belang hebben bij de organisatie, bijvoorbeeld doordat ze:

- Diensten afnemen, zoals elektriciteit, zorg of beveiliging.
- Samen investeren, bijvoorbeeld in zonnepanelen of auto's om te delen.
- Voor een groot deel van hun tijd in de organisatie actief zijn, als ondernemer of als werknemer.

Als er wel een economisch belang is, dan is een coöperatie vaak een goede rechtsvorm. De betrokken worden dan lid van de coöperatie. Winst maken en uitkeren kan, maar is vaak ondergeschikt. Je kunt ook bepalen dat de winst opnieuw geïnvesteerd wordt in het maatschappelijke doel van de coöperatie.

Afhankelijk van de opzet kan een grote groep leden de beslissingen nemen of een kleinere groep initiatiefnemers en investeerders. In een coöperatie kun je goed al je 'stakeholders' een stem geven, en je winstverdeling regelen, en daarmee dan o.a. voldoen aan de criteria voor de Code Sociale Ondernemingen.

Wel economisch belang

COÖPERATIE

Zijn er geen individuele overeenkomsten tussen de leden en de organisatie? Bijvoorbeeld omdat er alleen een contributie is waarmee activiteiten worden gefinancierd zoals het behoud van natuur of de jaarlijkse feestdag in het dorp? In dit geval lijkt een vereniging of stichting meer voor de hand te liggen.

Geen economisch belang

PAGINA 19

Wie neemt de besluiten?

Als er geen individuele overeenkomsten zijn tussen de betrokkenen en de organisatie die jullie willen opzetten, dan ligt een vereniging of stichting voor de hand. Beide mogen geen winst uitkeren.

Wie mogen er meebeslissen over het beleid? Als dit een klein, stabiel groepje moet zijn, dat bijvoorbeeld ook de benodigde fondsen levert, dan ligt een stichting voor de hand. Stichtingsbestuurders benoemen elkaar en hoeven verder geen verantwoording af te leggen, tenzij er boven hen weer een raad van commissarissen of een raad van toezicht is geplaatst. Maar ook hiervoor geldt meestal dat deze zelf zijn opvolgers benoemt.

Kleinere groep

STICHTING

Als jullie een democratische structuur willen waarin alle betrokkenen mee kunnen praten, dan is een vereniging beter. Bij een vereniging beslissen de leden, en in principe iedereen die zich aan wil sluiten kan lid worden. De leden kiezen het bestuur, dat de lopende zaken regelt. De algemene ledenvergadering neemt een aantal belangrijke besluiten, zoals het vaststellen van de begroting. Hierover mee mogen beslissen creëert ook betrokkenheid.

Bredere groep betrokkenen

VERENIGING

Als er geen (direct) economisch belang is

de **Coöperatie** *expert*

Voor meer informatie en de online versie van dit boekje, zie
www.cooperatieexpert.nl/rechtsvorm